

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Затверджую:

Т.в.о. декана
юридичного факультету
Тетяна МОСКАЛЮК
« _____ 2023 р.

Затверджую:

В.о. директора з
науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
« _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни
«Міжнародне міграційне право»

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань - 29 Міжнародні відносини
Спеціальність - 293 Міжнародне право
Освітньо-професійна програма - «Міжнародне право»

Кафедра теорії та історії держави і права

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практичні	ІРС	Тренінг, КПЗ	СРС	Разом	Екзамен/Залік
Денна	3	5	28	14	3	6	69	120	Залік

21.08.2023
[Handwritten signature]

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 293 Міжнародне право (затверджена Вченою Радою ЗУНУ, протокол № 9 від 26.05.2021 р.).

Робочу програму склала д.ю.н., доцент, професор кафедри теорії та історії держави і права Тетяна ДРАКОХРУСТ.

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри теорії та історії держави і права, протокол № 1 від 30.08.2023 р.

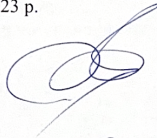
В.о. завідувача кафедри

Наталія ЧУДИК

Розглянуто і схвалено групою забезпечення спеціальності 293 Міжнародне право, протокол № 1 від 31.08.2023 р.

Голова ГЗС

Ярина ЖУКОРСЬКА

Гарант ОП

Людмила САВАНЕЦЬ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародне міграційне право»

1. Опис дисципліни «Міжнародне міграційне право»

Дисципліна – Міжнародне міграційне право	Галузь знань, спеціальність, вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань: 29 Міжнародні відносини	Статус дисципліни: обов'язкова Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів - 3	спеціальність: 293 Міжнародне право	Рік підготовки – 3 Семестр – 5
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – Міжнародне прав	Лекції – 28 год. Практичні заняття – 14 год
Загальна кількість годин – 120 год.	ступінь вищої освіти бакалавр	Самостійна робота– 69 год. КПЗ, тренінг – 6 год. Індивідуальна робота - 3 год.
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 4 год.		Вид підсумкового контролю - залік

2. Мета і завдання дисципліни «Міжнародне міграційне право».

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Міжнародне міграційне право» є глибоке та ґрунтовне вивчення студентами основних засад міжнародно-правового регулювання міграційних процесів; співвідношення правового регулювання на національному та міжнародному рівні; визначення правового статусу мігрантів, біженців, апатридів, біпатридів.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни «Міжнародне міграційне право» студенти повинні:

- засвоїти та вільно оперувати спеціальною правовою термінологією у галузі міжнародного міграційного права;
- знати основні положення міжнародно-правових актів ;
- знати практику застосування міжнародно-правових норм.
- знати специфіку діяльності міжнародних організацій у сфері захисту прав мігрантів та регулювання міграційних процесів.
- проаналізувати особливості становлення та розвитку міжнародно-правової регламентації міграційних процесів на універсальному рівні та дослідити етапи становлення співробітництва держав стосовно регламентації міграційних процесів.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

СК 2. Здатність формувати судження у сфері міжнародного, європейського, національного права, порівняльного правознавства, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК 3. Здатність захищати національні інтереси власної держави та права людини за допомогою міжнародно-правових інструментів і механізмів.

СК 7. Здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного публічного і приватного права, національного права України та права інших держав; прогнозувати і оцінювати юридичні ризики зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних ініціатив та шляхи їхньої мінімізації.

СК 8. Здатність вести дискусію і дебати з міжнародно-правових та загальною юридичних питань, готувати справи до розгляду в українських, закордонних, міжнародних судах і арбітражах.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: «Історія міжнародного права», «Міжнародне публічне право (загальна частина)».

2.5. Результати навчання.

РН 3. Знати і розуміти нормативні положення, доктрини і принципи функціонування міжнародної і національних правових систем, здійснювати на цій основі аналіз та кваліфікацію правових явищ, застосовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі.

РН 12. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з актуальних питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного, національного права та порівняльного правознавства.

РН 13. Виробляти спільні рішення, працювати в команді, виявляти лідерські якості, визначати пріоритетні цілі у професійному і навчальному контекстах, планувати індивідуальну та групову роботу з метою їх досягнення.

РН 18. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин.

РН 19. Самостійно визначати освітні цілі та траєкторії навчання, знаходити необхідні для цього освітні ресурси.

3. Програма навчальної дисципліни «Міжнародне міграційне право»

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Міжнародне міграційне право як галузь міжнародного права та навчальна дисципліна.

Історія становлення та актуальність вивчення міграційного права. Предмет, об'єкт та структура ММП. Основні цілі та функції міграційного права. Основні джерела міжнародного міграційного права

Тема 2. Поняття та визначення міграції.

Історичний ракурс. Міграція як універсальне поняття, суттєвий різновид соціальної мобільності населення. Міграція природна, вікова, етнічна, політична, інтелектуальна, регіональна, внаслідок природних чинників, громадянських воєн та етнічних чисток. Міжнародна міграція. Види, типи, напрями, масштаби, норми (загальні і національні), міжнародні переміщення населення.

Тема 3. Діяльність Міжнародної організації з міграції та Міжнародної організації праці у процесі регулювання процесів міграції.

Створення Міжнародної організації з праці: цілі, мета, структура. МОП та її значенні в контексті правового регулювання процесів міграції та захисту прав суб'єктів міграційних процесів. Положення основних міжнародно-правових актів прийнятих в рамках МОМ та МОП у правовому регулюванні міграційних процесів. Форми співробітництва держав, міжнародних організацій в сфері міграційних процесів. Напрями вдосконалення міжнародного співробітництва в сфері міграційних процесів.

Тема 4. Статус біженців у міжнародному праві

Поняття «біженець» у міжнародно-правових документах. Категорії осіб, що потребують міжнародного захисту. Встановлення статусу біженця: аналіз та застосування норм. Поняття та причини переслідування, методи та засоби подолання. Втрата статусу біженця та пов'язаних з ним пільг.

Тема 5. Права людини мігранта (біженця).

Право на свободу пересування (в'їзду та повернення) як загально визнаний міжнародний стандарт прав людини, право подорожування. Право на притулок. Принцип «НОН рефюлемант» (відмова від висилки). Право на повернення. Концепція надання тимчасового захисту. Права трудящих мігрантів. Розроблення та втілення в життя нормативів у галузі прав людини.

Тема 6. Міграційна сфера у контексті громадянства.

Громадянство як стійкий правовий зв'язок особи з державою, одне з основних прав людини. Правовий статус апатридів і біпатридів. Заборона довільного полишення громадянства як принцип міжнародного права. Конвенція ООН про скорочення безгромадянства. Натуралізація. Ценз громадянства. Міжнародно-правове регулювання. Іноземці: поняття, термінологія, режим. Міграційна мобільність.

Тема 7. Регулювання міграційних процесів у національному праві окремих Країн.

Сполучені Штати Америки. Діяльність служби імміграції та натуралізації. Канада. Законодавство в імміграційній сфері. Органи управління міграцією. Австралія. Огляд міграційного законодавства та політики. Досвід регулювання міграційних процесів в окремих країнах Західної, Центральної та Північної Європи. Міграційне законодавство Європейського Союзу: проблеми гармонізації політики, законодавства та процедур. Діяльність Ради Європи.

Тема 8. Нелегальна міграція як типове явище сучасних імміграційних процесів.

Нелегальна міграція: понятійний апарат, концептуальні підходи, категорії. Нелегальна міграція як виклик міжнародному співтовариству. Вплив міграційних процесів на криміногенну обстановку. Злочини мігрантів та злочини проти мігрантів. Нелегальне переправлення мігрантів та незаконне перебування як кримінальний злочин міжнародно-правової ваги. Нелегальна міграція як складовий елемент організованої злочинності, кримінальної «індустрії». Захист, інтеграція та репатріація мігрантів (біженців). Стратегія переселення у треті країни. Насильство, втягнення мігрантів у торгівлю наркотиками, перевезення зброї. Напрями вдосконалення боротьби з нелегальною міграцією. Концепція превентивних дій, стратегія «превентивного захисту», захист прав людини та прав національних меншин

Тема 9. Торгівля жінками як прояв міграційних процесів

Торгівля людьми як проблема світового співтовариства. Торгівля жінками як прояв «білого рабства». Конвенція ООН про боротьбу з торгівлею людьми та експлуатацію проституції третіми особами. Торгівля жінками та організована злочинність. Методи вербування. Використання міжурядових механізмів, розроблених міжнародною конференцією з питань боротьби проти неконтрольованої нелегальної міграції.

Тема 10. Міграційні процеси в сучасній Україні

Стан міграційної ситуації в Україні. Характер потоків. Еміграція та імміграція. Міграційне законодавство. Кримінальна та адміністративна відповідальність за його порушення. Управління імміграційними процесами. Проблеми вдосконалення. Концепція державної міграційної політики. Приєднання до міжнародних угод, що регулюють зовнішню та внутрішню міграцію, прийняття нових законів про імміграцію, про притулок, про соціальну профілактику злочинів тощо.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Міжнародне міграційне право»

	<i>Кількість годин</i>					
	Лекції	Практичні	СРС	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи
Змістовний модуль 1.						
Тема 1. Міжнародне міграційне право як галузь міжнародного права та навчальна дисципліна	2	2	5	2		тести
Тема 2. Поняття та визначення міграції.	2	2	10		3	кейси
Тема 3. Діяльність Міжнародної організації з міграції та Міжнародної організації праці у процесі регулювання процесів міграції	2	2	8			опитування
Тема 4. Статус біженців у міжнародному праві	2		10			тести
Тема 5. Права людини-мігранта (біженця)	2		10			тести
Змістовний модуль 2.						
Тема 6. Міграційна сфера у контексті громадянства	2	2	8	1		кейси
Тема 7. Регулювання міграційних процесі у національному праві окремих	4	2	3		3	опитування

країн						
Тема 8. Нелегальна міграція як типове явище сучасних імміграційних процесів	4	2	5			тести
Тема 9. Торгівля жінками як прояв міграційних процесів	4	2	4			тести
Тема 10. Міграційні процеси в сучасній Україні	4		6			кейси
РАЗОМ:	28	14	69	3	6	

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1.

Тема 1. Міжнародне міграційне право як галузь міжнародного права та навчальна дисципліна

Мета: дослідити питання поняття міжнародного міграційного права як галузі міжнародного права та навчальної дисципліни

Питання для обговорення:

1. Історія становлення та актуальність вивчення міграційного права.
2. Предмет, об'єкт та структура ММП.
3. Основні цілі та функції міграційного права.
4. Основні джерела міжнародного міграційного права.

Практичне заняття № 2.

Тема 2. Поняття та визначення міграції.

Мета: дослідити сутність поняття міграції.

Питання для обговорення:

1. Історичний ракурс.
2. Міграція як універсальне поняття, суттєвий різновид соціальної мобільності населення.
3. Міграція природна, вікова, етнічна, політична, інтелектуальна, регіональна, внаслідок природних чинників, громадянських воєн та етнічних чисток.
4. Міжнародна міграція. Види, типи, напрями, масштаби, норми (загальні і національні), міжнародні переміщення населення.

Практичне заняття № 3.

Тема 3. Діяльність Міжнародної організації з міграції та Міжнародної організації праці у процесі регулювання процесів міграції

Мета: дослідити діяльність Міжнародної організації з міграції та Міжнародної організації праці у процесі регулювання процесів міграції.

Питання для обговорення:

1. Створення Міжнародної організації з праці: цілі, мета, структура.

2. МОП та її значенні в контексті правового регулювання процесів міграції та захисту прав суб'єктів міграційних процесів.
3. Положення основних міжнародно-правових актів прийнятих в рамках МОМ та МОП у правовому регулюванні міграційних процесів.
4. Форми співробітництва держав, міжнародних організацій в сфері міграційних процесів.
5. Напрями вдосконалення міжнародного співробітництва в сфері міграційних процесів.

Практичне заняття № 4.

Тема 6. Міграційна сфера у контексті громадянства.

Мета: дослідити міграційну сферу у контексті громадянства.

Питання для обговорення:

1. Громадянство як стійкий правовий зв'язок особи з державою, одне з основних прав людини.
2. Правовий статус апатридів і біпатридів.
3. Заборона довільного похищення громадянства як принцип міжнародного права. Конвенція ООН про скорочення безгромадянства.
4. Натуралізація. Ценз громадянства. Міжнародно-правове регулювання.
5. Іноземці: поняття, термінологія, режим. Міграційна мобільність.

Практичне заняття № 5.

Тема 7. Регулювання міграційних процесів у національному праві окремих країн.

Мета: дослідити регулювання міграційних процесів у національному праві окремих країн.

Питання для обговорення:

1. Сполучені Штати Америки. Діяльність служби імміграції та натуралізації.
2. Канада. Законодавство в імміграційній сфері. Органи управління міграцією.
3. Австралія. Огляд міграційного законодавства та політики.
4. Досвід регулювання міграційних процесів в окремих країнах Західної, Центральної та Північної Європи.
5. Міграційне законодавство Європейського Союзу: проблеми гармонізації політики, законодавства та процедур. Діяльність Ради Європи.

Практичне заняття № 6.

Тема 8. Нелегальна міграція як типове явище сучасних імміграційних процесів.

Мета: дослідити нелегальну міграцію як типове явище сучасних імміграційних процесів.

Питання для обговорення:

1. Нелегальна міграція: понятійний апарат, концептуальні підходи, категорії. Нелегальна міграція як виклик міжнародному співтовариству.
2. Вплив міграційних процесів на криміногенну обстановку. Злочини мігрантів та злочини проти мігрантів.
3. Нелегальне переправлення мігрантів та незаконне перебування як кримінальний злочин міжнародно-правової ваги.
4. Нелегальна міграція як складовий елемент організованої злочинності, кримінальної «індустрії».
5. Захист, інтеграція та репатріація мігрантів (біженців). Стратегія переселення у треті країни.
6. Насильство, втягнення мігрантів у торгівлю наркотиками, перевезення зброї. Напрями вдосконалення боротьби з нелегальною міграцією.

Практичне заняття № 7.

Тема 9. Торгівля жінками як прояв міграційних процесів.

Мета: дослідити нелегальну міграцію як типове явище сучасних імміграційних процесів.

Питання для обговорення:

1. Торгівля людьми як проблема світового співтовариства.
2. Торгівля жінками як прояв «білого рабства». Конвенція ООН про боротьбу з торгівлею людьми та експлуатацію проституції третіми особами.
3. Торгівля жінками та організована злочинність. Методи вербування.
4. Використання міжурядових механізмів, розроблених міжнародною конференцією з питань боротьби проти неконтрольованої нелегальної міграції.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) — форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. КПЗ виконують студенти самостійно під керівництвом викладачів, це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих у процесі лекційних, практичних занять.

Пропоновані варіанти КПЗ

1. Основні права трудових мігрантів.
2. Правове регулювання міграції на регіональному рівні.
3. Конвенції МОП.
4. Конвенція ООН про захист прав трудящих-мігрантів 1990 року.
5. Внутрішнє право держав, імміграційні закони.
6. Імміграційна (міграційна) політика держав.
7. Колізії законів у сфері правового регулювання трудових відносин.
8. Міжнародна міграція робочої сили як форма міжнародних економічних відносин.
9. Сутність і види міжнародної трудової міграції.
10. Етапи розвитку міжнародної міграції трудових ресурсів.
11. Теоретичні розробки проблем міжнародної трудової міграції.
12. Причини міжнародної трудової міграції.
13. Наслідки міжнародної міграції для мігрантів, приймаючих країн та країн донорів.
14. Регулювання міжнародних міграційних процесів.
15. Дво- та багатостороннє регулювання міграції. Шенгенська угода.
16. Роль і місце міжнародних організацій у регулюванні світового ринку праці.
17. Міжнародна організація з міграції, її завдання і напрями діяльності.
18. Демографічні чинники міжнародної міграції.
19. Боротьба з торгівлею людьми.
20. Нелегальна міграція.
21. «Відплив умів» у міжнародних міграційних процесах.
22. Україна у світових міграційних процесах.
23. Захист і розселення біженців.
24. Міграційні програми.
25. Антидискримінаційна політика як принцип захисту мігрантів.

7. Самостійна робота

Самостійна робота як основна форма засвоєння слухачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових занять та без участі викладача, передбачає особистісну орієнтовану організацію самоосвіти слухача.

п/п	Тематика
1.	Тема 1. Міжнародне міграційне право як галузь міжнародного права та навчальна дисципліна

2.	Тема 2. Поняття та визначення міграції.
3.	Тема 3. Діяльність Міжнародної організації з міграції та Міжнародної організації праці у процесі регулювання процесів міграції
4.	Тема 4. Статус біженців у міжнародному праві
5.	Тема 5. Права людини-мігранта (біженця)
6.	Тема 6. Міграційна сфера у контексті громадянства
7.	Тема 7. Регулювання міграційних процесів у національному праві окремих Країн
8.	Тема 8. Нелегальна міграція як типове явище сучасних імміграційних процесів
9.	Тема 9. Торгівля жінками як прояв міграційних процесів
10.	Тема 10. Міграційні процеси в сучасній Україні

8. Тренінг з дисципліни

Тренінг — це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. to train — виховувати, навчати) — комплекс вправ для тренування в чому-небудь. Тренування — система підготовки організму людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. **Підведення підсумків.** Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгу

1. Торгівля людьми – сучасний прояв рабства.
2. Особливості процедури захисту осіб, які потребують додаткового захисту.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Міжнародне міграційне право” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- залік.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Міжнародне міграційне право” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Разом
30%	40%	30%	100%
Усне опитування під час занять (1-5 теми) - по 6 балів за тему – макс. - 30 балів. Модульна контрольна робота – макс. 70 балів.	Усне опитування під час занять (6-10 теми) – по 6 балів за тему- макс. 30 балів. Модульна контрольна робота – макс. 70 балів.	Підготовка КППЗ – макс. 40 балів. Захист КППЗ – макс. 40 балів Участь у тренінгах – макс. 20 балів.	

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Перелік методичних вказівок і матеріалів

№ з/п	Наочні матеріали	Номер теми
1.	Електронний варіант теоретичних питань	1–10
2.	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1–10
Перелік методичних вказівок і матеріалів		
1.	Індивідуальні завдання для самостійного вивчення навчальної дисципліни (електронний варіант)	1–10
2.	Матеріали для дистанційного вивчення курсу	1–10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 30.03.2001 — № 13, стаття 65.
2. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21 січня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України від 03.05.1994, №

18, стаття 101.

3. Про затвердження Програми адаптації та інтеграції в українське суспільство депортованих кримських татар, а також осіб інших національностей, відродження і розвитку їх культури та освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 січня 2002 р. // Офіційний вісник України від 25.01.2002, № 2, стор. 259.

4. Про затвердження Програми сприяння соціальному становленню та адаптації кримськотатарської молоді на 2002–2005 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 січня 2002 р. // Офіційний вісник України від 15.02.2002, № 5, стор. 45. Про імміграцію: Закон України від 07 червня 2001 року // Офіційний вісник України від 20.07.2001, № 41. (дата звернення 29.01.2020). Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 року // Офіційний вісник України від 04.11.2011, № 83, ст.

5. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08 липня 2011 року // Офіційний вісник України від 12.08.2011, № 59. (дата звернення 01.02.2020).

6. Про Єдиний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України № 5492-VI від 20 листопада 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17#Text>.

7. Рада підтримала закон про визнання особою без громадянства. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3046166-rada-pidtrimala-zakon-pro-viznanna-osobou-bez-gromadanstva.html>

8. Процедура визнання особою без громадянства: довгоочікуваний закон досі не введено в дію. URL: <https://r2p.org.ua/procedura-vyznannya-osoboyu-bez-gromadyanstva-dovgoochikuvanyj-zakon-dosi-ne-vvedeno-v-diyu/>.

9. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20 листопада 2012 року // Офіційний вісник України від 14.12.2012, № 93. (дата звернення 04.02.2020).

10. Про зовнішню трудову міграцію: Закон України від 05 листопада 2015 року // Офіційний вісник України від 04.12.2014, № 94 (дата звернення 07.02.2020).

11. Стратегія державної міграційної політики України на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року // Офіційний вісник України від 01.08.2017, № 60.

12. Проблеми реалізації Стратегії державної міграційної політики України : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 груд. 2019 р.) Київ : НІСД, 2019. 108 с.

13. Кабмін затвердив стратегію міграційної політики до 2025 року. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2528281-kabmin-zatverdiv-strategiu-migracijnoi-politiki-do-2025-roku.html>.

14. Громадянство України за новими правилами: Порошенко ввів у дію рішення РНБО. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2426296-gromadanstvo-ukraini-zanovimi-pravilami-porosenko-uviv-u-diu-risenna-rnbo.html>.

15. До питання реалізації стратегії державної міграційної політики України на період до 2025. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-11/analit-malynovska-social-policy-6-2019-1.pdf>.

16. Конвенція про спрощення процедури інспекції емігрантів на борту суден № 21: Конвенція від 26 травня 1926 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/993_191 (дата звернення: 10.11.2019).

17. Конвенція про запровадження міжнародної системи співробітництва у збереженні прав мігрантів на пенсію по інвалідності, старості та на випадок втрати годувальника № 48: Конвенція від 22 червня 1935 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/993_153.

18. Конвенція про працівників-мігрантів № 97: Конвенція від 01 липня 1949 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/993_159.
19. Конвенція про зловживання в галузі міграції і про забезпечення працівникам-мігрантам рівних можливостей і рівного ставлення № 143: Конвенція від 24 червня 1975 року. URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/993_163.
20. Конвенція про статус біженців: Конвенція від 28 липня 1951 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_011.
21. Декларація [ООН] про територіальний притулок : прийн. резолюцією 2312 (XXII) Ген. Асамблеї від 14.12.1967 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_316.
22. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) : від 08.06.1977 URL: [http://zakon.rada.gov.ua/laws/ card/995_199](http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_199).
23. Європейська конвенція про видачу правопорушників : від 13.12.1957: ратиф. Україною із заявами і застереженням законом від 16.01.1998 № 43/98-ВР. URL: [http://zakon.rada.gov.ua/laws/ show/995_033](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033).
24. Європейська конвенція про громадянство : від 06.11.1997 ETS № 166: ратиф. Україною із застереженням та заявою законом від 20.09.2006 №163-V URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_004.
25. Європейська конвенція про інформацію щодо іноземного законодавства : від 07.06.1968 URL: [http://zakon1.rada.gov.ua/laws/ show/995_112](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_112).
26. Європейська конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів : від 24.11.1977 ETS № 93 URL: [http://zakon.rada.gov. ua/laws/show/994_307](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_307).
27. Європейська культурна конвенція : від 19.12.1954 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_213.
28. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями : від 21.05.1980 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_106.
29. Європейська угода про передачу відповідальності за біженців : від 16.10.1980 ETS № 107. URL: [http://zakon.rada.gov.ua/laws/ show/994_306](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_306).
30. Європейська угода про скасування віз для біженців : від 20.04.1959 ETS № 31 URL: [http://zakon.rada.gov.ua/laws/ show/994_311](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_311).
31. Загальна декларація прав людини: [прийн. та проголош. в резолюції 216 А (III) Ген. Асамблеї ООН від 10.12.1948] URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015. — Назва з верху екрана.
32. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : від 04.11.1950 URL: [http://zakon.rada.gov.ua/laws/ show/995_004](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004).
33. Конвенція про захист цивільного населення під час війни : від 12.08.1949 URL: [http://zakon.rada.gov.ua/laws/ card/995_154](http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_154).
34. Конвенція [ООН] про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок: від 18.12.1979 URL: [http://zakon.rada.gov.ua/laws/ show/995_207](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207).
35. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію: від 07.12.1944 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038.
36. Конвенція [ООН] про права дитини : від 20.11.1989 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
37. Конвенція про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах : від 22.01.1993 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009.
38. Конвенція [МОП] про працівників-мігрантів (переглянута) : від 01.07.1949 № 97 [Електронний ресурс]. URL: [http://zakon.rada.gov.ua/laws/ show/993_159](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_159).
39. Конвенція про статус апатридів : від 28.09.1954 [Електронний ресурс]. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_232.
40. Конвенція [ООН] про статус біженців : від 28.07.1951 ; Україна приєдналася законом від 10.01.2002 № 2942-III URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011.

41. Конвенція [ООН] проти катувань та інших жорстоких, нелюдських і таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : від 10.12.1984 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
42. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму : від 16.05.2005 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_712.
43. Муц Л.Ф. Формування та реалізація державної міграційної політики: теорія, методологія, практика: дис. ... доктор наук з держ.упр. 25.00.02. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2019. 475 с.
44. Дракохруст Т. В. Адміністративно-правове регулювання міграції у Канаді. Юридичний вісник. 2019. № 4. С. 60–65.
45. Українське суспільство: міграційний вимір : нац. доповідь / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. К., 2018. С. 396.
46. Сидорчук О. Г. Міграційні тенденції в Україні: безпековий аспект. Публічне адміністрування: теорія та практика. 2019. Вип. 1 (21). С. 1-12.
47. Іванова Т., Болуто А. Зовнішня трудова міграція в Україні: проблеми та наслідки. URL: <file:///C:/Users/dell/Downloads/117464-248910-1-SM.pdf>.
48. Українська міграція в умовах глобальних і національних викликів XXI століття: наукове видання / наук. ред. У.Я. Садова. Львів, 2019. С.110.

Інтернет ресурси

- <http://europa.eu> — Офіційна сторінка Європейського Союзу
- <http://www.eurotreaties.com/eurotexts.html> — тексти установчих договорів Європейського Союзу
- www.minjust.gov.ua/file/23491 — Консолідовані версії Лісабонського договору (українською мовою)
- <http://www.europarl.europa.eu> — офіційна сторінка Європейського Парламенту
- <http://ec.europa.eu> — офіційна сторінка Європейської Комісії
- https://ec.europa.eu/home-affairs/index_en — «Міграція та внутрішні справи», Офіційний портал Європейської Комісії
- <http://www.consilium.europa.eu> — офіційна сторінка Ради Європейського Союзу
- <http://www.curia.europa.eu> — офіційна сторінка Суду Справедливості Європейського Союзу.